

Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta kansainvälisluonteisiin sopimuksiin sovellettavaa lakia koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 18 päivästä syyskuuta 1987 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 44/1987 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöjohtaja Kaarina Buure-Hägglund oikeusministeriöstä, toimistopäällikkö Arto Kurrittu ulkoasiainministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Eeva-Liisa Vilkkonen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, esittelijä Jouni Lemola sosiaali- ja terveysministeriöstä, työvoimaneuvoston pääsihteeri Jorma Palola työvoimaministeriöstä, toimistopäällikkö Johan Sipinen elinkeinohallituksesta, vs. kuluttaja-asiamies Erik Mickwitz kuluttaja-asiamiehen toimistosta, asianajaja Henrik Hästö Suomen asianajajaliitosta, varatuomari Teuvo Juurela Suomen ulkomaankauppaliitosta, apulaisosastopäällikkö Leena Konsén Keskuskauppakamarista, lainopillinen asiamies, varatuomari Antti Majala Teollisuuden Keskusliitosta, varatuomari Hannu Rautiainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, lakimies Jorma Rusanen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä edustuen samalla Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliittoa sekä varatuomari Kai Libäck Akavasta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan luotavaksi kansainvälisyksitysoikeudellinen perussäännöstö sopimusoikeuden alalla. Se sisältäisi säännökset siitä, minkä valtion lain mukaan arvostellaan sopijapuolten keskinäistä suhdetta, kun sopimuksella on liittymä eri valtioihin. Tarkoituksena on saada aikaan lainvalintasäännöt, jotka vastaavat mahdollisimman läheisesti muissa pohjoismaissa ja muualla Euroopassa omaksuttuja sääntöjä.

Yleissäännökset ehdotetaan otettaviksi lakiin kansainvälisluonteisiin sopimuksiin sovelletta-

vasta laista. Työsopimuksia koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi työsopimuslakiin.

Yleislaki koskisi yksityisoikeudellisia sopimuksia ja sitoumuksia yleensä. Sitä ei kuitenkaan sovellettaisi vekseleihin, shekkeihin, kuljetussopimuksiin eikä eräisiin prosessuaalisluonteisiin sopimuksiin. Perhe- ja perintöoikeudelliset kysymykset jäisivät myös lain soveltamisalan ulkopuolelle. Yleislain säännökset olisivat toissijaisia muussa lainsäädännössä oleviin lainvalintasäännöksiin nähden.

Esityksen mukaan sopijapuolet voisivat laki- viittauksin sopia siitä, minkä valtion lain mukaan heidän sopimussuhdettaan arvostellaan. Jos lakiviittausta ei ole tehty, sopimukseen sovellettaisiin sen valtion lakia, johon sopimus kaikki olosuhteet huomioon ottaen läheisimmin liittyy.

Eräistä sopimustyypeistä ehdotetaan erityissäännöksiä. Tällaisia olisivat elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliset sopimukset, työsopimukset ja sopimukset, jotka koskevat oikeutta kiinteään omaisuuteen.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan vieraan valtion lain säännöstä ei saa soveltaa, jos sen soveltaminen johtaisi Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaiseen tulokseen. Suomen oikeuden pakottavia säännöksiä, jotka on tarkoitettu sovellettaviksi myös kansainvälisissä oikeussuhteissa, voitaisiin soveltaa Suomessa vireillä olevassa asiassa sopimukseen muuten sovellettavasta laista riippumatta.

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluiden ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää

hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Työsopimuslakiin ehdotetun uuden 51 a §:n mukaan ehto työsopimukseen sovellettavasta laista on tehtävä kirjallisesti. Varsinaisen työsopimuksen muotoa koskevia säännöksiä ei sen sijaan ole, koska hallituksen esityksessä ei ole haluttu ottaa kantaa aineellisoikeudellisiin säännöksiin. Näin ollen työsopimus on edelleen vapaamuotoinen. Asian käsittelyn yhteydessä on valiokunnassa kuitenkin tullut esiin, että ulkomaan työtä koskevan työsopimuksen tulisi olla kirjallinen. Valiokunta katsoo, että työsopimuksen muotovaatimusten tarpeellisuus on syytä selvittää erikseen asianomaisessa ministeriössä.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1988

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Björkstrand ja jäsenet Aittoniemi, Hacklin, Häkä-

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös työsopimuslakiehdotuksen 51 a §:n perusteluihin siltä osin kuin niissä annetaan tulkintasuositus sellaisia tilanteita varten, jolloin työntekijä ulkomaalla tehtävää työtä varten siirtyy emoyhtiön ulkomaalla olevan tytäryhtiön palvelukseen. Tulkintasuosituksista ei ole pidetty riittävän täsmällisenä. Valiokunta katsoo, että palvelusta konsernin sisällä on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena, mikäli työkomennus ulkomaille on kestoltaan rajattu ja työsuhteen on sen jälkeen tarkoitettu jatkuvan emoyhtiön kanssa.

Edellä olevan perustella valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

mies, Jäätteenmäki, Linnainmaa, Moilanen, Niinistö, Pohjola, Ryyänen, Taina, Tykkyläinen, Vähänäkki ja Väistö.